

Άγιος Μάξιμος ο Γραικός, η φωτεινή μορφή του 16ου αιώνα (Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)



Άγιος Μάξιμος ο Γραικός (21 Ιανουαρίου)

Μια φωτεινή μορφή του 16^{ου} αιώνα είναι ο άγιος Μάξιμος ο Βατοπαιδινός, ο γνωστός στη Ρωσία Maksim Grek, δηλαδή Μάξιμος ο Γραικός.

Ο Μιχαήλ Τριβόλης - ο μετέπειτα Μάξιμος Γραικός- γεννήθηκε στην Άρτα το 1470 από πλούσιους και ευσεβείς γονείς, τον Μανουήλ και την Ειρήνη. Ο Μιχαήλ έμαθε τα πρώτα γράμματα κοντά στους γονείς του και σε κατ' οίκον διδασκαλία από εξαιρετικούς δασκάλους. Μετά πήγε στην Ιταλία, όπου έκανε λαμπρές κλασσικές σπουδές. Στην Φλωρεντία, ακολούθησε με ενθουσιασμό την κίνηση θρησκευτικής και πνευματικής ανανέωσης που εμπνεύστηκε ο Σαβοναρόλα, κίνηση που είχε τραγική κατάληξη αφού ο εμπνευστής της καταδικάστηκε σε θάνατο. Μετά την περάτωση των σπουδών του έγινε μοναχός στην Μονή Βατοπαιδίου, και έλαβε το όνομα Μάξιμος. Ταπεινός και δια-κριτικός, αφιέρωνε τον περισσότερο χρόνο του στην σπουδή και την με-λέτη. Μετά από δέκα χρόνια (1516), μετέβη στην Ρωσία, προσκεκλημένος του μεγάλου ηγεμόνα Βασιλείου Ιβάνοβιτς, με αποστολή να μετα-φράσει στα σλαβονικά τα σχόλια των αγίων Πατέρων στους Ψαλμούς.



Έφερε σε πέρας το έργο του, ώστε όταν τελείωσε, τον υποχρέωσαν να παραμείνει στην Ρωσία για να διορθώσει τις ατελείς μεταφράσεις της Αγίας Γραφής και των Λειτουργικών βιβλίων και για να φωτίσει τον λαό με το κήρυγμά του. Ο Μάξιμος απέκτησε μεγάλη φήμη, γεγονός που προκάλεσε τον φθόνο ορισμένων Ρώσων

μοναχών. Ενεπλάκη ακούσια στη διαμάχη για την μοναστηριακή περιουσία και κατηγορήθηκε κατόπιν για συμμετοχή σε συνωμοσία εναντίον του ηγεμόνα και καταδικάσθηκε ως αιρετικός από εκκλησιαστικό δικαστήριο (1525). Στην Μονή Βολοκολάμσκ, όπου τον εξόρισαν, ο άγιος Μάξιμος υπέφερε φρικτά από το κρύο, την πείνα και κάθε λογής ταλαιπωρίες. Απογυμνωμένος από τα πλέον αναγκαία, στερημένος της θείας Κοινωνίας και ακόμη και των βιβλίων, δεν του έμενε άλλο στήριγμα από την προσευχή. Ο Θεός όμως δεν τον εγκατέλειψε, και ένας άγγελος παρουσιάσθηκε μια ημέρα λέγοντάς του: «Υπομονή! Με τις θλίψεις στον παρόντα κόσμο θα λυτρωθείς από την αιώνια τιμωρία». Για να ευχαριστήσει τον Θεό για αυτή την ουράνια παρηγοριά, ο άγιος Μάξιμος συνέθεσε τότε έναν ποιητικό κανόνα προς τιμήν του Αγίου Πνεύματος, τον οποίο ελλείπει χαρτιού έγραψε με κάρβουνο στον τοίχο του κελιού του. Έξι χρόνια αργότερα, σε μία νέα δίκη καταδικάσθηκε σε ισόβιο εγκλεισμό σε μονή του Τβερ, ως υπέρμαχος του πρωτείου του Οικουμενικού Πατριαρχείου έναντι της ρωσικής Εκκλησίας. Παρά την φυλάκισή του, συνέχισε το θεολογικό του έργο και διατηρούσε μεγάλη αλληλογραφία.

Τα επανειλημμένα δια-βήματα των πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως και Αλεξανδρείας στον τσάρο δεν έφεραν ουσιαστικό αποτέλεσμα και μονάχα προς το τέλος του βίου του αγίου (1551), ο ηγεμόνας δέχθηκε να ανταποκριθεί ευνοϊκά στα αιτήματα ευσεβών βογιάρων και του ηγουμένου της Λαύρας του Αγίου Σεργίου. Ο άγιος Μάξιμος έγινε δεκτός με τιμές στην Μόσχα, μεταφέρθηκε στην Λαύρα του Αγίου Σεργίου όπου, απολαμβάνοντας μεγαλύτερης ελευθερίας, μπόρεσε να συνεχίσει τη συγγραφική του πα-ραγωγή. Ο τσάρος Ιβάν Δ΄ ο Τρομερός ήλθε μια ημέρα να τον επισκεφθεί στο κελλί του και αφού του εξέφρασε την εκτίμησή του, τον πληροφόρησε για την απόφασή του να μεταβεί για προσκύνημα στην Μονή του Αγίου Κυρίλλου της Λευκής Λίμνης. Καθώς αρνιόταν να ακολουθήσει την συμβουλή του αγίου ο οποίος τον πίεζε να φροντίσει μάλλον τα θύματα της ταταρικής κατοχής στο Καζάν, ο Μάξιμος του προείπε ότι αν επέμενε, ο μικρός γιός του Δημήτριος θα πέθαινε ξαφνικά.

Πράγματι έτσι έγινε και από τότε ο τσάρος έδειχνε μεγάλο σεβασμό στον άγιο μοναχό, όχι μόνο ως λόγιο αλλά και ως προικισμένο με προορατικό χάρισμα. Την επόμενη χρονιά, επιθυμώντας να συγκαλέσει Σύνοδο για να αντικρούσει τον Ματθαίο Μπασκίν, ο οποίος είχε εισαγάγει στην Ρωσία την αίρεση του καλβινισμού, ο τσάρος κάλεσε τον Μάξιμο. Εκείνος όμως, εξασθενημένος, δεν μπόρεσε να μετακινηθεί και έστειλε στη Σύνοδο ένα θαυμάσιο σύγγραμμα για την αντίκρουση της αίρεσης. Ήταν η ύστατη εκκλησιαστική πράξη αυτού του ομολογητή της ορθοδόξου πίστεως. Κοιμήθηκε εν Κυρίω στις 21 Ιανουαρίου 1556, σε ηλικία ογδόντα έξι ετών, αφού δοκιμάσθηκε και έπαθε επί τριάντα οκτώ χρόνια για την αφοσίωσή του στην αλήθεια. Λίγο καιρό μετά την κοίμησή του, άρχισε να

τιμάται ως άγιος μάρτυρας και «φωτιστής της Ρωσίας».